

RUTA LITERÀRIA I CULTURAL PER VIC

COMUNICACIÓ AUDIOVISUAL / PUBLICITAT I RELACIONS
PÚBLIQUES/PERIODISME
FACULTAT D'EMPRESA I COMUNICACIÓ. UNIVERSITAT DE VIC

Dossier elaborat per Llorenç Soldevila i Balart

1. JARDÍ MIQUEL MARTÍ I POL

Aquest jardí literari, iniciat i inaugurat el 2005 és obra del Departament de Teràpia Ocupacional de la Facultat de Ciències de la Salut i Benestar de la Universitat de Vic. Va ser el resultat d'un projecte basat en la creació i manteniment d'un jardí dedicat a la memòria del poeta, per part de persones en situació d'exclusió social (per motius de malaltia mental, immigració, pobresa...) i estudiants de teràpia ocupacional de la Universitat de Vic, des d'una sinergia entre la universitat i institucions públiques, socials i empresarials. En aquest racó recollit, on hi ha bancs i una font d'aigua que dringa, podem llegir el poema "Jardí" de Martí i Pol.

Jardí

Enyoraràs una altra quietud
més severa i potser molt més llunyana
ara que saps què vol dir que el camí,
a poc a poc, et porti fins a un laberint
inesperat. No s'esmena la vida
ja viscuda, i és tràgic el so de buit que sents
que et fan el pensament i les paraules.
Refugia't si pots en el secret
d'aquest íntim jardí, desconegut i amable,
que t'acull sense preguntar-te d'on vénis
ni quin propòsit t'encén la mirada.
Ara, un ric bagatge de records
et fa menys vulnerable a la sofrença
i confereix desimboltura al risc
amb què aculls la proposta d'una vida
reduïda potser a l'esquema d'un projecte,
però rica de fondes ressonàncies.¹

2. RAMBLA DE LES DAVALLADES, PLACA DEDICADA A BAC DE RODA

Just en el lloc que avui ocupa la casa que fa cantonada amb el carrer Verdaguer, una placa recorda que, en aquest indret, hi va haver la forca on fou ajusticiat Bac de Roda, Francesc Macià i Ambert, cabdill de la resistència osonenca contra les tropes del rei Felip V. Fou traït i pres al

¹ MARTÍ I POL, Miquel, *Un hivern plàcid*, p. 35.

mas Colom de Roda i penjat en aquest indret el novembre de 1713. Hi podem llegir el romanço anònim que ha preservat la seva memòria a partir d'aquell moment i dues de les parts d'un poema de joventut de Verdaguer.

BAC DE RODA (fragment inicial)

Ai, adéu, ciutat de Vic!,
bé et mereixes ser cremada:
n'has fet penjar un cavaller,
el més noble de la plana
 Valga'm la Mare de Déu
 i la Verge sobirana,
 la Mare de Jesucrist,
 la del Roser i la del Carme,
que per nom li diuen Bac
i al terme de Roda estava.²

BAC DE RODA

I
Rambla de les Davallades,
a prop de la Plaça Gran,
los que hi passen i no ploren
no tenen cor vigatà,
que el més noble de la plana
va fer-hi el darrer badall,
penjat com si fos un lladre,
lladregot de camí-rals.
Quan a la força el menaven,
a la cua del cavall,
entre renecs i pregueres
s'anava, trist i, exclamant:
—Oh Felip quint, lo de França
malhaja qui t'alletà !
Pàtria meva, pàtria meva
que no et puga revenjar!
Mes algú deurà cuidar-ne
puix romanen catalans.
A mi em duen a la força

² Cançó popular.

per massa que t'he estimat.
Però puix a la forca em duen,
volenterós, pàtria, hi vaig.
Sols un neguit m'acompanya
oh Catalunya, tu ho [saps].—
Quan fou a dalt de la forca,
on anava a ser penjat,
llançava un crit de «Revenja!»,
que pels cors va ressonar:
—Si no ens revenjam nosaltres,
algú nos revenjarà. —³

3. CASAL DELS ROCAFIGUERA

Els protagonistes de Laura a la ciutat dels sants, de Miquel Llor, van sorgir de dues persones reals: Mercè de Ventós i Mir i Joaquim de Rocafiguera i Vila. La trama de la novel·la es basa en el rebuig de la forastera, Laura, per part de les forces vives de Comarquinal (Vic). A banda, Laura i Teresa, la cunyada, s'enamoren totes dues de Pere, el jove advocat. El fragment que reproduïm, amb el simbòlic passatge de la Teresa ferint-se el llavi quan trenca la vora de la copa on ha posat poc abans el llavi en Pere, pot ser llegit davant de la casa pairal dels de Rocafiguera, avui convertida en una casa d'apartaments a la cantonada del carrer Nou amb el carrer del Caçador, curt i connectat amb el de Sant Josep, on hi ha l'ostentosa casa, que fa xamfrà amb la Rambla de l'Hospital, construïda arran del casament de la parella.

I avui que en Pere se n'ha anat tan d'hora, la Teresa va i recull la safata i la copa on en Pere ha begut, i en el fons de la qual reposa una breu lluna daurada del vi més antic del celler. Encara perdura el senyal de la boca al voraviu del cristall. I la Teresa, moguda per una voluntat que dormita sota la voluntat aparent, se l'acosta als llavis, els aplica al senyal, profundament, terriblement. Un breu cruixit sec; un bocí de vidre entre les dents; el llavi sagna.

Gairebé no té temps d'estranyar-se ni de penedir-se de l'acte involuntari. Sent que la Laura arriba; cal dissimular, asserenar-se.

³ VERDAGUER, Jacint, *Jovenívols* dins *Poesia*, 2. *Totes les obres IV*, p. 884.

De seguida que la dona d'en Tomàs entra, mira tot entorn amb ulls de qui busca alguna cosa.

—Estàs sola? —pregunta a la cunyada.

—Fins ara he tingut en Pere de cal Notari aquí —respon la Teresa, amb la veu restituïda a la fredor de sempre.

—Se n'ha anat? —torna a dir la Laura, amb una vehemència que fixa l'atenció de la cunyada.

—Havia de firmar no sé què m'ha dit d'un plet... Però la Teresa ja no prossegueix; s'adona que la Laura no l'escolta, que s'ha deixat caure al racó del canapè, vestida de sortir, que adreça els ulls a la flama violeta de l'estufa i que mormola imperceptiblement, defallent!

—Se n'ha anat!

La Teresa, més que sentir els mots, en percep la intenció. La mirada penetra la vaguetat de la mirada de la Laura. Sols la dona endevina la dona. Potser la similitud d'estats d'esperit aclareix a l'ànima femenina el misteri de l'ànima d'una altra dona.⁴

4. CASA D'ANDREU FEBRER

A la casa de l'inici del carrer de Sant Miquel dels Sants número 1, darrera l'Ajuntament, hi va néixer Andreu Febrer (Vic, 1375/1380- 1440). Escriví poesia i el 1429 acabà de traduir en vers la Divina Comèdia de Dante, la primera versió europea. Davant la casa podem llegir un fragment de la poesia XI, una balada d'amor, un tema freqüent en Febrer, en què aquest és contraposat a la mort.

¡Ai, cos avar, gasiu, ric de pietat,
liberal i franc, complit de tot honor,
el millor del món! Si no us he donat cap motiu,
ai las!, perquè voleu acabar així la meva vida?
Trist, anguniós, ple de desànim,
amorós feix de tota greu tristesa,
ja que no sóc vostre, de qui seré?
¡Mort, vine aviat i acaba la meva aspra ventura!

Ay!, cors avar, scas, rics de mercè, / larges e franchs, de tot'onor complida/ lo mils del món; si no us hay fayt per què, / las!, com voletez axí fenir ma vida? / Trist, anguxós,

⁴ LLOR, Miquel, *Laura a la ciutat dels sants*, p. 111-112.

desamat, plen d'esmay, / Amorós bast de tota grieu tristura, / *pus qu'yeu no suy vostre, de qui seray? / Mort, vina tost, fenex m'aspra ventura!*⁵

5. CASA FONTCUBERTA

A l'antiga casa Can Fontcuberta, situada al carrer de la Riera número 25, propietat de Miquel Foncuberta Morgades, que, pels volts de 1780, va fer decorar sales nobles decorades amb pintures del Vigatà, hi va néixer i viure l'escriptora Maria Àngels Anglada (Vic, 1930-Figueres, 1999). La família Anglada ocupava la part davantera de la planta noble perquè el pare de l'escriptora feia de procurador de la família Bassols, nova propietària del casal.

En l'interior de l'entrada o bé en les sales de la planta noble, que avui ocupa un restaurant, podem llegir el poema que emmarca les dues planes que van presidir la seva vida i dos fragments de No em dic Laura, novel·la que recrea records d'infantesa i amb el títol de la qual va voler remarcar que la seva història no tenia res a veure amb la de la mítica Laura a la ciutat dels sants.

DUES PLANES

He estimat el Montseny sense ametistes,
La plana adusta en els seus llargs hiverns,
Els vels espessos d'imprecisa boira.

Conec el ressò clar de les campanes
Als vells carrers de la ciutat dels sants,
La plaça on van penjar en Bac de Roda.

Camí dels vents, he estimat l'altra plana
Els vols de les gavines als sembrats,
Les aigües, com nosaltres, indecises.

Somrient, l'alabastre de les verges
Dins els seus temples de color de temps.
El mar, que va ser un dia camí nostre.⁶

⁵ RIQUER, Martí de i COMAS, Antoni, *Història de la literatura catalana*, p. 600.

⁶ ANGLADA, Maria Àngels, *Columnes d'hores (1965-1990)*, p. 37.

6. SEMINARI VELL

Aquest edifici, avui restaurat i seu de l'Institut del Teatre, va ser construït el 1749. Representà, en certa mesura, la continuació dels estudis superiors a Vic que s'impartien a la Universitat Literària, suprimida per Felip V el 1717. Per les seves aules passaren els prohoms més importants de la Renaixença a Vic, els que fundaren el Círcol literari i l'Esbart de Vic, entre els quals: Martí Genís i Aguilar, Jacint Verdaguer i Jaume Collell. Una prosa memorialística d'aquest darrer, transcrita de la biografia dedicada Verdaguer per Sebastià Juan Arbó, ens servirà per endinsar-nos en l'ambient estudiantil d'aquells anys.

Arribat el dia. Cinto empunyà el seu bastó de tortellatge i es traslladà a Vic per assistir per primera volta a la lectura, amb la idea, potser, de presumir i tot una mica. «Els estudiants —ens diu Collell— estàvem aglomerats en el replà de l'escala de Teologia. El senyor Serra i Mies, de peu dret a l'escala, llegia les notes del segon any, i, en arribar a la V, féu ressonar un Verdaguer, *suspensus*, que àdhuc puc dir —escriu Collell— que fou pronunciat amb un cert retintin, que acabà d'agregar el mal trago". ¿Quin dubte hi ha que fou així? Cinto es posà lívid; un rampell de bullent còlera l'abrandà. «En un impuls d'ira —continua Collell— llançà el bastó de tortellatge fins a l'altre costat del pati».

Després es retirà tremolós, sense dir res, per amagar la seva còlera i la seva desesperació.⁷

7. ESGLÉSIA DELS FELIPONS

Església adjunta al convent de Sant Felip Neri, és una construcció barroca de línies simples atribuïda als Morató. Església inaugurada el 1725, és d'una sola nau i el retaule de l'altar Major és una reconstrucció finalitzada l'any 2000; només la Mare de Déu i Santa Anna són talles originals. En el seu interior, hi passen diverses escenes clau de Laura a la ciutat dels sants, de Miquel Llor.

Va per carrers més deserts; tot d'una s'adona que passa per davant de la porta de Sant Felip Neri, amb els dos caps d'angle

⁷ JUAN ARBÓ, Sebastià, *Verdaguer*, Barcelona: Editorial Aedos, 1952, p. 74.

que decoren la llinda. Hi entra per evocar el temps feliç que podia acollir-se, amb l'esperit en repòs, a la penitència del pare Comerma, sever i dolç, les confessions amb el qual la tornaven a la serenor i a l'alegria de viure. Prou veu l'àngel daurat pels ciris encesos on s'escau el confessor, però la Laura sent el terror dels culpables. No!, no tindria prou coratge per a oferir-se a la mirada límpida i penetrant del sacerdot, al cap de tants mesos d'allunyament; no podria confessar-li aquella culpa que no sap ben bé si ho és, però de la qual encara no es pot penedir.⁸

8. CATEDRAL

El cos principal de la catedral és un temple de tres naus construït entre 1783 i 1803, obra de l'arquitecte vigatà Josep Morat. Les pintures de Josep Maria Sert cobreixen les parets de l'edifici neoclàssic. Les teles actuals substitueixen les destruïdes el 1936 i van ser pintades entre 1940 i 1945. La temàtica de les diferents parts tracta de la redempció dels homes amb la mort de Crist.

A les parets de la catedral hi ha les pintures de Josep Maria Sert. Quan els nostres besnéts les contemplaran quedaran fascinats. Davant aquestes pintures, la nostra generació haurà estat una mica refractària. ¿Què representen aquests homes que puguen i baixen per les parets, fent esforços colossals, amb els bíceps inflats, la mandíbula crispada, les cames rígides, amb una passió pel treball desaforada i enorme? Aquestes pintures són un gran espectacle, una formidable explosió d'art laboral, de constructivitat triomfant. Sert, home àvid, potent, vital — un tipus gegantí —, ha deixat a la catedral de Vic l'essència de la seva concepció del món, el seu ideal d'un art de masses. Si la Humanitat camina cap a les idees que els esdeveniments de cada dia semblen subratllar, els nostres besnéts trobaran en aquesta obra la satisfacció dels seus ideals. La generació contemporània, intoxicada encara per la pintura de cavallet, relativament apassionada pels grans museus, no gaire propícia a l'art social, grandios i ferroviari, entusiasta dels petits museus situats una mica en llocs desavinents, de les col·leccions recòndites, de les peces inoblidables, admirarà com es mereix aquesta enorme obra mural; però, situada a la catedral de Vic, no deixarà pas de visitar el retaule d'alabastre que fou a l'altar major i ara hi és darrera. La

⁸ LLOR, Miquel, *Laura a la ciutat dels sants*, p. 181.

visió d'aquest retaule del mestre Joan Oller produeix un efecte sedant, és com passar de l'exaltació i de la febre a la visió tranquil·la i familiar. A Vic tot sembla tendir a compensar-se.⁹

9. CLAUSTRE DE LA CATEDRAL

El claustre gòtic (1318-1400) es va construir sobre el claustre romànic. Durant les obres de la nova catedral, al segle XVIII, el van desmuntar peça per peça per traslladar-lo uns metres cap al sud i se'n va modificar lleugerament l'estructura. Al centre s'aixeca el sepulcre del filòsof Jaume Balmes, obra de l'escultor Josep Bover. Al claustre també hi ha enterrats el canonge Jaume Collell i Josep Maria Sert. En un pany de paret, presidint la tomba d'aquest darrer, hi ha un fragment dels murals de pintor salvat de la destrucció de 1936.

LA MORT DE BALMES (fragment)

9 de juliol 1848

Fins li estreteja la cambra
d'on l'ample balcó fa obrir
i al vell Montseny que s'hi aboca
li parla com un amic:
—Noble front de Catalunya,
marxapeu de l'infinit,
bé me n'has dites de coses
que jo al món no podré dir!
Jamai ni en somnis te munto
sens baixar-ne esbalaït
i amb lo front fet una flama
com Moisès del Sinaí.
Oh! Del ramat d'eixos pobles,
de Barcelona, Madrid,
de les serres catalanes,
de Puigmal a Montjuïc,
del Montserrat, nial d'hèroes,
despedeix-te'n tu per mi!¹⁰

⁹ PLA, Josep, *Tres guies*, Barcelona: Editorial Destino, 1976, p. 818-819.

¹⁰ VERDAGUER, Jacint, *Pàtria*, dins *Poesia 1*, pp. 694-695.

10. PONT DE QUERALT

Aquest pont, construït al segle XI en estil romànic, ha patit algunes modificacions amb el pas del temps. Així, durant la Guerra Civil es va destruir bona part del cantó de vora muralles. Davant seu hi havia el portal de Queralt, que fins ben entrat el segle XIII era l'únic lloc per on es podia entrar a Vic venint de Barcelona.

Vàrem sortir pel portal de Barcelona, que dóna a migdia, i agafant a la dreta un magnífic passeig d'acàcies que feien companyia a una manyaga riera, que s'escorre tota quieta i no movent gaire fressa pel baix d'uns terraplens al peu mateix de la ciutat; i anant seguint contracorrent les aigües, vorejant les hortes de regadiu i els rengles de saules i d'oms que amb elles es nodreixen i refresquen; vàrem aturar-nos en un prat espaiós, rodejat d'espessos arbres i d'altres margenades, nomenat el prat de Sant Llorenç.¹¹

11. TEMPLE ROMÀ

A principis del segle II d. C, l'antiga Ausa edificà un temple en la part més alta de la ciutat. No se sap a quina divinitat fou dedicat, però va estar actiu fins al segle IV, quan es prohibiren els cultes pagans. Al segle IX els murs del temple es van aprofitar per construir una torre de defensa que, a l'XI, es va convertir en el castell de la família dels Montcada. Al llarg dels segles ha tingut diferents usos: residència de veguers de Vic, graner, presó... El 1882, quan s'enderrocava el castell, es van descobrir els murs de l'antic temple i va començar un procés de restauració que es va allargar fins al 1957. Actualment l'entitat titular del temple és el Patronat d'Estudis Osonencs. En l'atri s'han reconstruït les columnes a partir de les mides d'un tros de fust conservat i de la reproducció de l'únic capitell originari situat en l'angle SE de la cel·la. Cada columna porta inscrit el nom d'alguns dels prohoms i intel·lectuals més rellevants de Vic a partir de la Renaixença. Entre aquests hi ha Verdaguer, de qui podem llegir aquest fragment del poema que dedicà al temple d'Ausa.

LO TEMPLE D'AUSA (fragment)

¿Te plou del cel o et brota de la terra,

¹¹ GENÍS I AGUILAR, Martí, *Sota un tarot*, Barcelona: Editorial Políglota, 1930, p. 17.

Ausona mia, eix Temple gegantí?
¿Dins ta acròpolis magna que s'aterra,
decrèpit Castell d'Hèrcules,
qui dos mil anys te l'ha estotjat així?

Dels Pirineus, oh règula superba,
trobares, tanmateix, ton noble escut,
als peus del temple sant lo de Minerva,
de genollons en terra,
com en lo circ gladiador vençut

Sentinelles robustes de la dea,
sis columnes guardaven lo portal:
damunt seu lo frontó, com una idea,
prenia la volada
vers orient, de l'alba finestral.¹²

12. MONUMENT A L'ESTUDIANT DE VIC

En un dels angles d'entrada de la plaça Miquel de Clariana hi ha el monument a l'estudiant de Vic, obra de Joan Sugranyes, del 1978, que simbolitza la figura dels estudiants de l'antiga universitat. Una cançó popular, amb variants i reduccions, ha fixat una de les moltes històries d'amor que devien envoltar aquests joves i elegants festejadors de vídues.

L'ESTUDIANT DE VIC

Una cançó vull cantar,
una cançó nova i linda,
d'un estudiant de Vic
que en festejava una vídua.

*Bon amor, adéu-siau,
color de rosa florida.
Bon amor, adéu-siau.*

Ella es volia casar.
el seu pare no ho volia
i l'estudiant se'n va anar
a servir una rectoria.

¹² VERDAGUER, Jacint, *Pàtria* dins *Poesia, 1. Totes les obres III*, p. 575.

*Bon amor, adéu-siau,
color de rosa florida.
Bon amor, adéu-siau.*

Però la viuda el va seguir
a Roma de peregrina;
quan es van tornar a trobar,
una basca ja en tenia.

*Bon amor, adéu-siau,
color de rosa florida.
Bon amor, adéu-siau.*

Nines que veniu al món,
no us fieu de gent de llibres;
tenint-ne quatre raons
ja se'n van a cantar missa.

*Bon amor, adéu-siau,
color de rosa florida.
Bon amor, adéu-siau.¹³*

13. CASA MORTUÒRIA DE JAUME BALMES

Al palauet Bojons, casa senyorial del segle XVII que du el nom de la família que en va ser propietària entre els anys 1769 i 1864, hi va morir Jaume Balmes. L'amistat que unia els Bojons amb Balmes els va portar a acollir-lo durant els darrers mesos de la seva malaltia. Propietat de l'Ajuntament, avui encara conserva salons i alcoves de profusa decoració barroca al pis noble, així com un petit museu, reinaugurat el 1998, en ocasió del 150è aniversari de la seva mort, en record del filòsof. Just en la cambra on va expirar és el lloc indicat per llegir aquest fragment del poema que Verdaguer va dedicar a evocar el moment del traspàs.

¹³ Cançó popular.

LA MORT DE BALMES (Fragment)

9 de juliol 1848

Qui vol veure viu a Balmes
corra, corra cap a Vic,
lo veurà en ses darreries
agonitzant en son llit.
Oh soldats de la fe santa,
s'aterra vostre cabdill,
aquell que brandà el nou glavi
dessota l'arnès antic;
aquell que pel nou Golia
té la força de David!
S'apaga el far que semblava
lo far de l'esdevenir!
A Espanya donà una estrella
lo cel donant-li aqueix fill,
i aqueixa estrella s'aclucà
quan arribava al zenit!¹⁴

14. CASA MASFERRER

Casa coneguda també com dels Puigsec i Masferrer, d'estil premodernista, amb esgrafiats a la façana, una torre i un jardí amb una barana on es destaquen les quatre estàtues de les estacions, símbol dels quatre germans Masferrer. El 1860 s'hi fundà el Círcol Literari primer nucli modern literariocultural de la ciutat de Vic. Jaume Collell hi entrà en contacte, així com d'altres joves vigatans que acabaran conformant la denominada Escola Vigatana. Collell coneix Verdaguier el 1864. En aquest fragment de les seves memòries reconstrueix l'altre centre vigatà de tertúlies, sorgit en aquesta casa que, el 1867, desembocà en la formació de l'Esbart de Vic i en les trobades de la famosa Font del Desmai, a tocar de can Puisech, un dels nuclis decisius del moviment de la Renaixença fora de Barcelona.

En animada conversa estàvem els companys a can Puigsech,
quan tot d'una se'm va ocorre proposar-los anar a la Font de la

¹⁴ VERDAGUER, Jacint, *Pàtria*, dins *Poesia 1. Totes les obres III*, p. 694-695.

Torre Morgadés de bon matí, avisant a n'en Cinto que el passaríem a buscar a can Tona, masia no molt lluny de la dita font, on ell des del primer curs de Gramàtica s'hi estava d'estudiant mestre. Dit i fet. Sobre unes rebregades i grogues cobertes de pergamí, hi escriguérem un missatge en llenguatge antic i en lloc de segell pendent, hi vaig dibuixar-n'hi un de semblant al del Consistori dels Jocs de Barcelona, que mostrava un arbre amb una arpa, i deia a l'exergo *Esbart de Vic*. L'arbre volia ser un *desmai*, que n'hi havia un al peu de la fontana, i d'aquí vingué que de la Font de la Torre de Morgadés se'n digués des d'aleshores poèticament la *Font del Desmai*. Al sendemà, a punta de dia, ja ens trobàrem units al Pla de Santa Teresa els primers *esbartistes*, i en arribant a can Tona ens saludà somrient en Cinto donant a quiscun un clavellet que tots ens posàrem al trau de l'americana. Era el dia 19 de juny de 1867, vigília de Corpus Christi.¹⁵

15. CASA DE MARTÍ GENÍS I AGUILAR A LA RAMBLA DEL PASSEIG

Aquesta casa, situada a la cantonada de la Rambla del Carme i el carrer de Manlleu, és on va néixer i viure Martí Genís i Aguilar (Vic, 1847-1932), farmacèutic i professor d'institut, un dels components de l'Esbart de Vic, amic de Verdaguer, i màxim representant de la novel·la romàntica amb Julita (1869). Hi podem llegir un fragment d'un dels contes que conformen Sota el tarot en què descriu la indumentària bàsica dels estudiants de Vic.

Quasi bé tots amb el capot negre passat per sota el braç dret, i tirat a l'altra espatlla, i el tarot, àlies el barret, el tradicional barret d'estudiant, que era qualsevol de copa deixat per vell de son amo primitiu, i sense proporció generalment entre les seves dimensions i les del cap que coronava; el barret, doncs, tot abonyegat com era de reglament o el menys de costum, enfonsat a tapar les orelles, caigut al clatell o jugant-hi i tirant-lo en l'aire per copsar-lo o no amb les mans: tots presentàvem en conjunt un aspecte negrós típic del gremi que havia de contrastar amb les nostres cares de pa de ral: perquè tots érem xicots de pagès

¹⁵ COLLELL, Jaume, *Del meu fadrinatge*, p. 77.

grossos com uns panarres, vermells com les cireres, bellugadissos com ocells, i alegres com els camps en la verdor de la primavera.¹⁶

16. PLAÇA MAJOR

La plaça Major de Vic, amb uns 7.600 m² de superfície, és un dels conjunts més monumentals, grans i emblemàtics d'arreu dels Països Catalans, amb l'harmonia de les cases senyorials que l'envolten d'estils que van del gòtic al modernisme i amb les seves característiques voltes. Ha estat escenari de múltiples obres literàries i cantada per poetes diversos. Al seu voltant, s'hi teixeixin alguns dels moments clau de la història de Laura a les ciutat dels sants, d e Miquel Llor.

La Teresa, al punt de travessar la plaça, se'n desdiu; més val anar per sota les arcades que formen el magnífic quadrat. Per allí no serà tan vista i les senyores que en aquella hora solen fer visita darrera els vidres dels primers pisos no podran comentar la seva anada. Correspon a les salutacions de les persones conegudes amb somriures més o menys intensos, graduats segons la categoria de qui la saluda. El somriure adquireix el màxim de finor quan veu la senyora vídua del notari Torroella amb les filles, una a cada costat.¹⁷

La Laura no s'adona que passen arran de les taules posades a la porta dels cafès de la plaça. Llàstima que és hora de buit; sols hi ha gent al Continental, un grup de vells i de joves envellits, que fan l'andalús amb el cap de policia, a vora dels bigotis d'una parella de la "guàrdia civil". El pas de la Laura fa obrir els ulls esmorteïts sota alguna visera de gorra de seda, gorra de propietari, de rendista, de congregant. Cops de colze, acataments insinuats, calbes al descobert i ganyotes que volen semblar somriures.¹⁸

17. PARC DE SEGIMON SERRALLONGA

Segimon Serrallonga va ser un dels impulsors dels Estudis Universitaris de Vic que, amb el temps, es convertiren en l'actual

¹⁶ GENÍS I AGUILAR, Martí, *Sota un tarot*, Barcelona: Editorial Políglota, 1930, p. 16.

¹⁷ LLOR, Miquel, *Laura a la ciutat dels sants*, Barcelona: Editorial Selecta, p. 31.

¹⁸ LLOR, Miquel, *Laura a la ciutat dels sants*, Barcelona: Editorial Selecta, p. 50.

Universitat de Vic. Aquest parc va ser inaugurat el 10 d'abril de 2003 en commemoració del primer aniversari de la mort del poeta i està situat davant de l'edifici de la Torre dels Frares. Està centrat per les tres inicials del nom i dels cognoms del poeta, reproduïdes en ciment a grans dimensions, i la fixació sobre la gespa de deu plaques de bronze amb les diferents tankes de les quals transcrivim les tres primeres.

I

Fórem de sobte
com sol i aigua en més viva
tremolor pura
que mai no foren l'aigua
i el sol del Primer Dia.

II

Fórem de sobte
dins l'aire l'un de l'altre,
com sol i aigua
reverberants. Mira
com brilla en la memòria.

III

Fórem de sobte
dins l'aire l'un de l'altre.
¿Fou sol en pluja
o pluja en sol? Recorda,
i en el record fulgura.¹⁹

18. MONUMENT A JACINT VERDAGUER

Aquest monument, situat enmig dels dos campus de la Universitat de Vic i instal·lat l'any 2002 arran de la commemoració dels cent anys de la mort del poeta, és obra d'Andreu Alfaro. Al peu, si pot ser mirant enlaire la considerable alçada del monument, és oportú lligar-hi la lectura del poema "Plus ultra", de Verdaguer, en el qual fa una sèrie de consideracions corprendores sobre la immensitat de l'univers.

Plus Ultra

¹⁹ SERRALLONGA, Segimon, *Poemes 1950-1975*, Barcelona: Editorial Crítica, 1979, p. 169.

*Estello fai-te clara car
cerque moun camin.*

Allà dellà de l'espai
he vist somriure una estrella
perduda en lo camp del cel
com espiga en temps de sega,
com al pregon de l'afrau
una efímera lluernà.
—Estrelleta —jo li he dit—,
de la mar cerúlea gemma,
de les flors de l'alt verger
series tu la darrera?
—No só la darrera, no,
no só més que una llanterna
de la porta del jardí
que creies tu la frontera.
És sols lo començament,
lo que prenies per terme.
L'univers és infinit,
pertot acaba i comença,
i ençà, enllà, amunt i avall,
la immensitat és oberta,
i a on tu veus lo desert
eixams de mons formiguegen.
Dels camins de l'infinit
són los mons la polsinera,
que puja i baixa a sos peus
quan Jehovà s'hi passeja.²⁰

²⁰ VERDAGUER, Jacint, *Al cel dins Poesia, 2, Totes les obres IV*, p. 492.

BIBLIOGRAFIA

- ANGLADA, Maria Àngels, *Columnes d'hores (1965-1990) dins Poesia completa*, Belcaire d'Empordà: Edicions Vitel·la, p. 37.
- COLLELL, Jaume, *Del meu fadrinatge*, Vic: Gazeta de Vic, 1920, p. 77.
- GENÍS I AGUILAR, Martí, *Sota un tarot*, Barcelona: Editorial Políglota, 1930, p. 16 i 17.
- JUAN ARBÓ, Sebastià, *Verdaguer*, Barcelona: Editorial Aedos, 1952, p. 74.
- LLOR, Miquel, *Laura a la ciutat dels sants*, Barcelona: Editorial Selecta, p. 31, 50, 111-112 i 181.
- MARTÍ I POL, Miquel, *Un hivern plàcid dins Obra poètica/4 1991-2003*, Barcelona : Edicions 62, 2004, p. 35.
- PLA, Josep, *Tres guies*, Barcelona: Editorial Destino, 1976, p. 818-819.
- RIQUER, Martí de i COMAS, Antoni, *Història de la literatura catalana*, vol. 1, Barcelona: Edicions Ariel, 1964, p. 600.
- SERRALLONGA, Segimon, *Poemes 1950-1975*, Barcelona: Editorial Crítica, 1979, p. 169.
- VERDAGUER, Jacint, *Pàtria dins Poesia, 1. Totes les obres III*, Barcelona: Edicions Proa, 2005, p. 575 i 694-695.
- VERDAGUER, Jacint, *Jovenívols dins Poesia, 2. Totes les obres IV*, Barcelona: Edicions Proa, 2006, p. 884.
- VERDAGUER, Jacint, *Al cel dins Poesia, 2, Totes les obres IV*, Barcelona: Edicions Proa, 2006, p. 492.